

महाराष्ट्र शासन

उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - ४११ ००१.

जाहिरात

**केंद्र शासन पुरस्कृत अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकोत्तर (Post Matric)
शिष्यवृत्ती योजना सन २०२१ - २२**

राज्यातील मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध, पारशी व जैन या अल्पसंख्यांक समाजातील गुणवान विद्यार्थ्यांसाठी केंद्रशासन पुरस्कृत मॅट्रिकोत्तर (Post Matric) शिष्यवृत्ती योजना राज्यामध्ये सन २०२१-२२ साठी ऑनलाईन पध्दतीने राबविण्यात येत आहे. यासाठी विद्यार्थ्यांचे नविन शिष्यवृत्ती (Fresh) व शिष्यवृत्तीचे नूतनीकरण (Renewal) करण्यासाठी ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज मागविण्यात येत आहेत. विद्यार्थ्यांनी www.scholarships.gov.in या संकेतस्थळावरून ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज भरणे आवश्यक आहे. फक्त ऑनलाईन (Online) पध्दतीने भरलेले अर्ज स्विकारले जातील. कोणत्याही परिस्थितीत ऑफलाईन (Offline) अर्ज स्विकारले जाणार नाहीत. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ साठी केंद्र शासनाने नवीन शिष्यवृत्ती (Fresh) करिता ४७५७५ संच (Quota) निर्धारित केलेले असून त्यातील ३० टक्के संच मुलींसाठी राखीव आहेत. नूतनीकरणासाठी संच निर्धारित नसतात. सदर शिष्यवृत्तीचा निधी १०० टक्के केंद्र शासनाकडून वितरीत करण्यात येतो. विद्यार्थ्यांस मंजूर झालेल्या शिष्यवृत्तीची रक्कम (Course / Tution fee and maintenance allowance) केंद्र शासनामार्फत थेट विद्यार्थ्यांच्या खात्यात (Under DBT mode) जमा करण्यात येईल.

❖ **शिष्यवृत्तीसाठी पात्र अभ्यासक्रम :**

११ वी ते पीएच्.डी ,व्यावसायिक, (डी.एड्., बी.एड्., एम.एड्., आय.टी.आय.) सर्व डिप्लोमा व अकरावी / बारावी स्तरांवरील एम.सी.व्ही.सी. अभ्यासक्रम (तंत्र शिक्षण विभागातील व्यावसायिक पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम यादीतील अभ्यासक्रम सोडून इतर सर्व).

❖ **किमान पात्रता व अटी :**

- १.) अर्जदार हा महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.
- २.) विद्यार्थी मागील वार्षिक परीक्षेत किमान ५० टक्के गुण घेऊन उत्तीर्ण झालेला असावा.
- ३.) अर्जदाराच्या पालकांचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. २.०० लाख पर्यंत असावे.
- ४.) अर्जदार इतर कोणत्याही शिष्यवृत्ती योजनेचा / स्टायपेंड योजनेचा लाभार्थी नसावा.
- ५.) नूतनीकरणासाठी विद्यार्थ्यांस मागील वार्षिक परीक्षेत ५० टक्के गुण असणे आवश्यक आहे तसेच विद्यार्थी त्याच महाविद्यालयात व त्याच अभ्यासक्रमात शिकत असणे आवश्यक आहे.

- ७.) एखाद्या विद्यार्थ्याने चुकीच्या माहितीच्या आधारे किंवा अटीचे उल्लंघन करून शिष्यवृत्ती मिळवली असेल तर त्याची शिष्यवृत्ती रद्द केली जाईल / वसूल केली जाईल.
- ८.) विद्यार्थ्याने घेतलेला अभ्यासक्रम कमीत कमी १ वर्ष कालावधीचा असणे आवश्यक आहे.

❖ अर्जासोबत आवश्यक कागदपत्रे :

- १) विद्यार्थ्याचा फोटो
- २) मागील वर्षाची गुणपत्रिकेची प्रत. (Self Attested)
- ३) महाविद्यालयाने संबंधित विद्यार्थी त्या महाविद्यालयात असल्याबाबतचे तसेच Day scholars / hosteller याबाबतची पडताळणी केल्याबाबतचे प्रपत्र (Institution Verification Form FAQs) सोबत देण्यात आलेला आहे.
- ४) पालकाचे राज्य शासनाने प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याकडील वार्षिक उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र.
- ५) अल्पसंख्यांक समुदायाबाबतचे स्वतः प्रमाणित केलेले स्वयंघोषित प्रमाणपत्र, १८ वर्षांखालील विद्यार्थ्यांसाठी त्यांच्या पालकांनी प्रमाणित केलेले प्रमाणपत्र.
- ६) महाविद्यालयास चालु वर्षाची फी भरल्याची पावती / रिसीप्ट.
- ७) बँक खाते पासबुकच्या प्रथम पानाची छायांकित प्रत.
- ८) रहिवासी प्रमाणपत्र. (Residential/Domicile Certificate)
- ९) आधार कार्ड छायांकित प्रत. तथापि एखाद्या विद्यार्थ्याकडे आधार कार्ड नसेल तर त्याऐवजी त्या विद्यार्थ्यांचे आधार नोंदणी आयडी स्लीप किंवा बँक खाते पासबुकच्या प्रथम पानाची फोटोसह असलेली छायांकित प्रत किंवा पॅन कार्ड अथवा ड्रायव्हिंग लायसन्सची प्रत अथवा प्राचार्यांची सही व शिक्का असलेले विद्यार्थ्यांच्या ओळखीबाबतचे फोटोसह असलेले प्रमाणपत्र इत्यादी यापैकी एका कागदपत्राची छायांकित प्रत जोडावी.

विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या ऑनलाईन भरलेल्या अर्जाच्या हार्ड कॉपी सोबत सदर कागदपत्रे महाविद्यालयात अर्ज तपासणीसाठी त्वरीत सादर करावी. महाविद्यालयांनी सदर कागदपत्रे काटेकोरपणे तपासून ऑनलाईन अर्जावर पुढील कार्यवाही करावी व सदर कागदपत्र त्यांच्या स्तरावर जतन करून ठेवावी.

रु. ५०,०००/- पेक्षा जास्त शिष्यवृत्ती रक्कम असलेल्या विद्यार्थ्यांनी अर्जासोबत सर्व कागदपत्र UPLOAD करणे आवश्यक आहे, तसेच महाविद्यालयास चालु वर्षाची फी भरल्याची पावती / रिसीप्ट प्राचार्यांच्या स्वाक्षरीसह UPLOAD करण्यात यावी.

❖ अर्ज करण्याची पध्दत (नविन मंजूरी / नूतनीकरण):

१. अल्पसंख्यांक पोस्ट मॅट्रिक शिष्यवृत्ती या योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार पात्र व इच्छुक विद्यार्थ्यांनी www.scholarships.gov.in या संकेतस्थळावरून ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज भरणे आवश्यक आहे.
२. National Scholarships (NSP) या मोबाईल ॲप ची सुविधा देखील अर्ज भरण्यासाठी देण्यात आलेली आहे.
३. ऑनलाईन अर्ज भरण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांनी उपरोक्त संकेतस्थळाच्या homepage वरील Guiedlines व Frequently Asked Questions (FAQ) वाचून व समजून घेऊनच ऑनलाईन अर्ज भरावा.
४. ऑनलाईन अर्ज भरताना काही अडचण निर्माण झाल्यास आपल्या महाविद्यालय / संस्थेशी संपर्क साधून सदर अर्ज महाविद्यालयाच्या / संस्थेच्या मदतीने पूर्ण करून घ्यावा. सदर शिष्यवृत्तीचा लाभ मिळण्यासाठी आपला अर्ज ऑनलाईन सिस्टीममध्ये येणे अनिवार्य आहे.
५. विद्यार्थ्यांने ज्या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला आहे त्या अभ्यासक्रमाच्या प्रथमवर्षी शिष्यवृत्ती मंजूर झाल्यानंतर अभ्यासक्रम पूर्ण होई पर्यंत विद्यार्थ्यांने नूतनीकरणासाठीच अर्ज भरावा.

❖ महाविद्यालय / संस्थांसाठी सूचना :

१. विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात चालू वर्षात प्रवेश घेतलेला असणे आवश्यक आहे.
२. विद्यार्थ्यांने वसतीगृहात रहात असल्याचे अर्जात नमूद केलेले असल्यास त्याबाबतची खात्री संबंधित महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांच्या कायमस्वरूपी पत्त्यावरून करावी.
३. महाविद्यालयांनी संकेतस्थळाच्या Homepage वरील Guidelines व Frequently Asked Question (FAQs) बाबत व्यवस्थित माहिती करून घेऊन त्यानुसार विद्यार्थ्यांना सूचना देण्यात याव्यात.
४. विद्यार्थ्यांस प्रथम वर्षी शिष्यवृत्ती मंजूर झाल्यानंतर तो अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत विद्यार्थ्यांने नुतनिकरणाचा अर्ज भरल्याची खात्री करण्यात यावी.
५. सर्व महाविद्यालय/संस्था यांनी त्यांचे लॉगिनमधून ऑनलाईन पध्दतीने अद्ययावत अभ्यासक्रमनिहाय फी नमूद करून Profile update करावे.
६. महाविद्यालय/संस्थानी प्रत्येक विद्यार्थ्यांचा ऑनलाईन अर्ज तपासणी करतांना विद्यार्थ्यांचे Fee Details तपासून बरोबर नसल्यास त्यात दुरुस्ती (Edit) करावे.
७. NSP पोर्टल द्वारे सर्व महाविद्यालयांना Aadhar base लॉगिन करण्याची सुविधा देण्यात आलेली आहे तसेच सन २०२१-२२ पूर्वी ज्या महाविद्यालयांनी KYC पूर्ण केले आहेत त्यांनी त्यांच्या NSP Portal वर Institute लॉगिन मध्ये आधार व मोबाईल नंबर नोंदणी (Register) करणे आवश्यक आहे. तसेच सन २०२१-२२ साठी नवीन महाविद्यालय /संस्था यांची KYC करण्याबाबतची प्रक्रीया NSP Portal च्या HOME Page वरील Services Option वर Institute KYC Registration Form मध्ये देण्यात आलेली आहे. (KYC करण्याबाबतची प्रक्रीया याची सविस्तर माहिती www.dhepune@gov.in या संकेतस्थळावर देण्यात आलेली आहे.) सदर Form भरल्यानंतर State Nodal Officer द्वारे सदरच्या भरलेल्या तपशीलाची पडताळणी करून त्यांना ऑनलाईन पध्दतीने युजर आयडी व पासवर्ड मिळेल.

❖ विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन अर्ज भरतांना बँक तपशील भरण्याबाबत सूचना :

१. विद्यार्थ्यांने (Drop Down List) मधून त्यांच्या बँक / शाखेचे नाव काळजीपूर्वक निवडावे.
२. त्यानंतर विद्यार्थ्यांने त्यांचा बँक खाते क्रमांक व आय.एफ.एस.सी. कोड अचूक भरावा. विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या बँक खाते क्रमांक व आय.एफ.एस.सी. कोड बाबत त्यांच्या बँकेकडून खात्री करून घ्यावी.
३. विद्यार्थ्यांचा बँक खाते क्रमांक चालू स्थितीत असणे (Operative / Active Mode) आवश्यक आहे. जेणेकरून शिष्यवृत्ती रक्कमचे वितरण अयशस्वी (Fail) होणार नाही.
४. विद्यार्थ्यांचा खाते क्रमांक (Core bank facility) असलेल्या (Scheduled) बँकेचाच असणे आवश्यक आहे.
५. बँक खाते विद्यार्थ्यांच्या स्वतःच्या नावावर असणे आवश्यक आहे.

६. केंद्रशासनाच्या सूचनांनुसार ज्या विद्यार्थ्यांचे बँक तपशिल चुकीचे असतील अथवा त्यांच्या बँकेने त्यांचे बँक खाते प्रमाणित केले नाही (Incorrect / Not validate) तर त्या विद्यार्थ्यांस शिष्यवृत्ती मंजूर झालेली असेल तरी विद्यार्थ्यांची शिष्यवृत्ती रक्कम जमा होणार नाही / रद्द होईल.
७. NSP Portal द्वारे ज्या शिष्यवृत्ती लाभार्थींचे आधार कार्ड, मोबाईल नंबर प्रमाणित केलेले आहेत व त्यांचे वय १८ वर्षांच्या वर आहे अशा सर्व (Fresh & Renewal) लाभार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम मिळेल.

अल्पसंख्यांक शिष्यवृत्ती सन २०२१-२२ करिता नवीन शिष्यवृत्ती (Fresh) व नूतनीकरण (Renewal) अर्ज सादर करण्यासाठी भारत सरकारने घोषित केलेले वेळापत्रक

अ.क्र.	कार्यसूची	अंतिम दिनांक
		नवीन शिष्यवृत्ती (Fresh) व नूतनीकरण शिष्यवृत्ती (Renewal)
१	विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन अर्ज भरण्याचा अंतिम दिनांक	३० नोव्हेंबर, २०२१
२	महाविद्यालयाने अर्जांची ऑनलाईन पडताळणी करण्याचा अंतिम दिनांक	१५ डिसेंबर २०२१

महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांचे ऑनलाईन अर्ज फॉरवर्ड करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन भरलेल्या अर्जासोबत दिलेल्या कागदपत्रांची तपासणी करून त्या अर्जावर विनाविलंब योग्य ती कार्यवाही करून पात्र अर्ज पुढील टप्प्यावर तात्काळ फॉरवर्ड करावेत.

विद्यार्थ्यांनी व महाविद्यालयांनी अधिक माहितीसाठी तसेच याबाबतच्या वेळोवेळी नविन प्राप्त होणाऱ्या सूचनांसाठी www.scholarships.gov.in व www.dhepune.gov.in या संकेतस्थळांचे अवलोकन करावे. सदरचे संकेतस्थळ हे www.minorityaffairs.gov.in व www.dhepune.gov.in या संकेतस्थळाशी देखील जोडलेले (Link) आहे. तसेच संबंधित विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण कार्यालयाशी किंवा उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१ येथे दूरध्वनी क्रमांक ०२०-२६१२६९३९ / २९७०७०९८ या क्रमांकावर कार्यालयीन वेळेत अधिक माहितीसाठी संपर्क साधावा.

(डॉ. धनराज माने)

संचालक तथा नोडल ऑफिसर
उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१